

(สำเนา)
รับที่ ๑๖ / ๒๕๖๔ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๔
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กระทู้ถามที่ ๐๑๖

วุฒิสภา

๘ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง การออกกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้เกษตรกรผู้ยากไร้ในชนบท
กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

เป็นที่ทราบกันว่าประเทศไทยมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๓๒๐.๗ ล้านไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่ป่าประมาณ ๑๐๗ ล้านไร่ พื้นที่ทำการเกษตรของประชาชนประมาณ ๑๔๙ ล้านไร่ เป็นพื้นที่นอกรการเกษตรประมาณ ๖๔ ล้านไร่ และเป็นพื้นที่ทำฟาร์มต่าง ๆ อีกจำนวน ๒๕,๔๒๐ ไร่ ประเด็นที่เป็นปัญหาและสำคัญมากที่สุดคือ การครอบครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อทำการเกษตรของเกษตรกร ซึ่งมีที่ดินจำนวนมากถึง ๑๔๙ ล้านไร่ แต่พบว่ามที่มีที่ดินทำกินที่อยู่ในความครอบครองของเกษตรกรเพียง ๗๑ ล้านไร่ และมีที่ดินทำกินที่ไม่ได้อยู่ในความครอบครองของเกษตรกรจำนวน ๗๘ ล้านไร่ จนกลายเป็นปัญหาที่ถูกละเลยมาอย่างต่อเนื่องยาวนานของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลทั้งในอดีตและปัจจุบันล้วนแต่ได้พยายามผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ปัญหาเหล่านั้นให้เกิดเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรได้มีสิทธิครอบครองในที่ดินทำกินโดยชอบด้วยกฎหมายในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่ผลที่เกิดขึ้นยังคงมีความล่าช้าและติดขัดในด้านกลไกของหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่มากมายและกระจายอยู่หลายองค์กรและหลายพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ข้อเสนอสรุปการสำรวจครั้งล่าสุดยังมีเกษตรกรไร้ที่ดินทำกินอีกจำนวน ๘๘๙,๐๒๒ ราย และมีเกษตรกรซึ่งมีที่ดินทำกินแต่ไม่เพียงพอ จำนวน ๕๑๗,๒๖๓ ราย นอกจากนี้ ยังมีเกษตรกรซึ่งมีที่ดินทำกินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิอีกจำนวน ๘๑๑,๒๗๙ ราย ทั้งนี้ กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวล้วนแต่ครอบครองที่ดินซึ่งเป็นที่ดินของรัฐที่กระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ ๑. ที่ดินที่เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ ๒. ที่ดินที่เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๓. ที่ดินที่เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ๔. ที่ดินที่เป็นพื้นที่ราชพัสดุ ที่ดินที่มีลักษณะทั้ง ๔ ประเภท ล้วนแต่มีองค์กรของภาครัฐเข้ามาดูแลรับผิดชอบที่แตกต่างกัน และประการที่สำคัญคือ การมีกฎหมายหลักหรือพระราชบัญญัติคนละฉบับที่ไม่เหมือนกันเป็นเหตุให้การขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ก่อให้เกิดอุปสรรคและมีความล่าช้า ไม่ส่งผลที่ดีต่อเกษตรกรในการครอบครองสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดผลในทางเศรษฐกิจของชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมที่รวดเร็วและชัดเจน นอกจากนี้ องค์กรภาครัฐที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินในรูปของกฎหมายชนิดใดชนิดหนึ่งนั้นจะกระทำได้ช้ามาก เพราะเกี่ยวข้องกับองค์กรภาครัฐหลายหน่วยงานและมีความยุ่งยากในการจัดให้มีกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนและเกษตรกรที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานในการครอบครองที่ดินในแต่ละประเภทของเกษตรกรมีความล่าช้า

ในหมวดที่ ๑๖ ว่าด้วยการปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจไว้ในมาตรา ๒๕๗ โดยบัญญัติว่า การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญอย่างน้อย ๓ ประการ คือ ประการที่ ๑ เกิดความสามัคคีของคนในชาติ ประการที่ ๒ สังคมมีความสงบสุข และประการที่ ๓

ประชาชน...

ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และในมาตรา ๒๕๘ ได้บัญญัติว่า ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ โดยใน (๒) ของ ข. ด้านอื่น ๆ ได้บัญญัติว่า จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ ซึ่งรัฐบาลนี้ ได้ดำเนินการมาแล้วอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีความล่าช้าและที่สำคัญขาดการมีส่วนร่วมของทางภาคประชาชน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะประเด็นของการตรวจสอบข้อมูลของการครอบครองที่ดินของเกษตรกร ในที่ดินของรัฐทั้ง ๔ ประเภทที่กล่าวมาข้างต้น กรณีตัวอย่างในพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีองค์กร “สมาคมเครือข่ายที่ดินประเทศไทย” ดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของเกษตรกรในที่ดินของรัฐทั้ง ๔ ประเภท ได้เป็นผลสำเร็จถึง ๑๐ อำเภอ ๑๖ ตำบล รวม ๒๔ พื้นที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ประมาณ ๓๐,๐๐๐ ไร่ และพร้อมที่จะส่งมอบให้รัฐบาลเพื่อนำเสนอการออกกรรมสิทธิ์ การครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายในรูปของ “โฉนดพระราชรัฐ” หรือ “โฉนดชุมชน” หรือมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) นำไปปฏิรูปที่ดินตามที่เห็นสมควร ขณะเดียวกัน ทางสมาคมเครือข่ายที่ดินประเทศไทยก็พร้อมที่จะขับเคลื่อนการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลการครอบครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนและเกษตรกร ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นต้นแบบ จนกระทั่งเข้าถึงกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมาย ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริมและกำกับโดยรัฐบาลให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีแนวคิดในการสนับสนุนการดำเนินการนำร่องต้นแบบของสมาคมเครือข่ายที่ดินประเทศไทยในการดำเนินการตรวจสอบข้อมูล การครอบครองที่ดินของเกษตรกรแบบการมีส่วนร่วมจากประชาชนและเกษตรกรที่มีส่วนได้ส่วนเสียจนเป็นผลสำเร็จในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชหรือไม่ อย่างไร

๒. รัฐบาลมีแนวทางในการสนับสนุนสมาคมเครือข่ายที่ดินประเทศไทย และจัดตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบการถือครองที่ดินของรัฐทั่วประเทศให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการของจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นต้นแบบในการนำร่องอย่างเป็นระบบและชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

๓. รัฐบาลมีแนวทางในการตั้งคณะกรรมการรวบรวมข้อมูลระดับจังหวัดในทุกจังหวัดขึ้นอย่างรวดเร็ว และผลักดันการแก้ไขกฎหมายเพื่อลดความซับซ้อน เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และกลไกรัฐสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

๔. รัฐบาลสามารถดำเนินการปฏิรูปกฎหมายการถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรในทุกจังหวัดของประเทศไทยควบคู่ไปกับพื้นที่ต้นแบบนำร่องอย่างเช่นพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชได้หรือไม่ อย่างไร

ขอให้อตอบในที่ประชุมวุฒิสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สำเนาถูกต้อง

(ลงชื่อ)

สวัสดี สมัครพงศ์

(นายสวัสดี สมัครพงศ์)

สมาชิกวุฒิสภา

(นายอัมฤทธิ์ เกตุแก้ว)

ผู้อำนวยการสำนักการประชุม

...../พิมพ์
...../ทาน